

BARKODI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS
AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2012

I DETYRUAR

VARIANTI A

E shtunë, 2 qershor 2012

Ora 10.00

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe

**Shkollat e mesme të gjuhëve të huaja
(kurrikula e vjetër)**

Udhëzime për nxënësin

Testi në total ka **25 pyetje**, 13 pyetje me zgjedhje (alternativa) dhe 12 pyetje me zhvillim.

Testi është i ndarë në dy pjesë.

Në të tri pjesët ka pyetje me **zgjedhje** dhe me **zhvillim**. Në pyetjet me zgjedhje rrethoni **vetëm** shkronjën përbri përgjigjes së saktë, ndërsa për pyetjet me zhvillim është dhënë hapësira e nevojshme për të shkruar përgjigjen.

Koha për zhvillimin e pyetjeve të testit është **2 orë e 30 minuta**.

Pikët për secilën kërkesë janë dhënë përbri saj.

Për përdorim nga komisioni i vlerësimit

Kërkesa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pikët										
Kërkesa	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Pikët										
Kërkesa	21	22	23	24	25a	25b	25c	25d		
Pikët										

Totali i pikëve

KOMISIONI I VLERËSIMIT

1.....Anëtar

2.....Anëtar

PJESA I

EPOSI I KRESHNIKËVE - “Martesa e Halilit” (fragment)

- N'vatër tande, Mujë, kemi qëllue,
 Mos na ki randë për një fjalë...
 Qysh Halilin s'e martove?
 Janë martue krejt mosha e tij...
 At'u dhimbën paret për me i dhanë?
 At'u dhimbën dasmat për me i ba?
 Tutna¹ djalin dikush po na e rre²
 Shpesh e shpesh po bie n'Kotorre t'Reja,
 Rob të gjallë djalin po e zanë;
 Le konakun, Mujë, po ta fikin,
 Ma zi fisin, Mujë, po na koritin...
 - Faqebardhë, more shokë, ju qofsha,
 Sa mirë hallin po ma ditki burra...
 Kujt po i dhimbsen dasmat për vlla t'vet?...
 Atëherë djali ka nisë me folë:
 - Kah kam vlla e kah kam motër,
 Vdeksha para n'u martofsha,
 Se gjithë gratë e krahinës ku janë...
 Bash si motra që po m'duken.
 Dheu m'ka mbulue e fat s'i qita vedit³
 Po s'e mora Tanushën e Krajlit
 E unë Tanushën vetë e kam pa:
 Gja ma t'mirë s'sheh njeriu nën këtë diell!
 Vetulla e saj e drejtë si fiskaja⁴
 Shtegu i ballit si shtegu i malit,
 Kur merr hana me prendue⁵
 Syni i saj si kokrra e qershisë,
 E ka qerpikun si krahu i dallëndyshes,
 Fytyra e saj si kuqet molla n'degë,
 Hunda e drejt-o si kalemi i Tushës⁶
 Goja e vogël si lulja që shpërthen,
 Dhambët e bardhë si gurëzit e lumit
 Fill mbas shiut, kur po i shndrit dielli,
 Qafa e saj si qafa e pëllumbit,
 Shtati i saj posi shtat çetine⁷
 Mishi i dorës pors i rremi⁸ i shemshirit⁹...

FJALOR

1. tutna - kemi frikë	6. Tushës - argjendar i famshëm
2. rre – gënjen	7. çetine - pisha
3. vedit - vetes	8. rremi - dega
4. fiskaja - thupër e hollë	9. shemshiri – lloj druri
5. prendue - perënduar	

Për pyetjet nga 1 deri në 7 rrethoni alternativën e saktë.

1. Cikli i kreshnikëve bën pjesë në: **1 pikë**
 - A) lirikën popullore;
 - B) epikën historike;
 - C) epikën legjendare;
 - D) kanunin e Lekë Dukagjinit.

2. Vargu i ciklit të kreshnikëve është: **1 pikë**
 - A) 8-rrokësh;
 - B) 9-rrokësh;
 - C) 10- rrokësh;
 - D) 12-rrokësh.

3. Shqetësimi kryesor në këtë fragment është: **1 pikë**
 - A) mosbindja e Halilit për të dëgjuar Mujin.
 - B) shkelja e ligjeve të Malësisë nga Halili.
 - C) pse Halili nuk po martohet ende.
 - D) vështirësia për të gjetur një nuse të denjë.

4. Figura e stilistikës e përdorur më shumë në këtë fragment është: **1 pikë**
 - A) metafora;
 - B) krahasimi;
 - C) paralelizmi figurativ.
 - D) simboli.

5. Cili është reagimi i Mujit ndaj shqetësimit të kreshnikëve? **1 pikë**
 - A) Nervozohet nga ndërhyrja e tyre patak.
 - B) Ndryshon temën e bisedës.
 - C) Ndan me ta shqetësimin e vet.
 - D) Mbetet pa fjalë dhe nuk di ç'të thotë.

6. Cili nga vargjet e mëposhtme është ndërtuar mbi figurën e hiperbolës? **1 pikë**
 - A) Fill mbas shiut, kur po i shndrit dielli
 - B) Gja ma t'mirë s'sheh njeriu nën këtë diell
 - C) Le konakun, Mujë, po ta fikin
 - D) Tutna djalit dikush po na e rre

7. Folja është përdorur në mënyrën dëshirore në vargun: **1 pikë**
 - A) - N'vatër tande, Mujë, kemi qëllue
 - B) Vdeksha para n'u martofsha
 - C) Bash si motra që po m'duken
 - D) Kujt po i dhimbsen dasmat për vlla t'vet

8. Zbuloni ç' marrëdhënie ekzistojnë midis Mujit dhe kreshnikëve, nëpërmjet dialogut që zhvillohet midis tyre. Ilustroni me shembuj (të paktën dy) këtë marrëdhënie. **4 pikë**
- _____
- _____
- _____
9. Pse Halili nuk pranon të martohet me asnjë nga vajzat e krahinës? **1 pikë**
- _____
- _____
10. Argumentoni përmes tri detajeve, të përdorura në vargjet ku përshkruhet portreti i Tanushës (*Vetulla e saj...*), se bukuria e saj është dhënë jo e ngrirë, por në lëvizje dhe tepër e gjallë. **4 pikë**
- _____
- _____
- _____
11. Shpjegoni dallimin midis dy vargjeve të mëposhtme: **2 pikë**
- Le konakun, Mujë, po ta fikin,*
Ma zi fisin, Mujë, po na koritin...
- _____
- _____
12. Cili është qëllimi i rapsodit që mbledh aq shumë objekte dhe dukuri, nga më të bukurat e natyrës, për të bërë portretin e Tanushës? **1 pikë**
- _____
- _____
13. Ku është fokusuar më shumë rapsodi në përshkrimin e Tanushës? Pse? **2 pikë**
- _____
- _____
14. Gjuha e përdorur në Ciklin e Kreshnikëve ka forma gjuhësore të shqipes së vjetër. Gjeni në fragment një ndryshim fonetik dhe një leksikor. **2 pikë**

Shqipja e vjetër

Shqipja e sotme

Fonetik _____

Leksikor _____
